

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ

Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування

за модулем 4

«Типологія будівель і споруд»

*(для студентів 3 курсу денної форми навчання
за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура»
спеціальності «Містобудування»)*

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни «Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування» за модулем 4 «Типологія будівель і споруд» (для студентів 3 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» спеціальності «Містобудування») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: О. М. Дудка. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 12 с.

Укладач: О. М. Дудка

Методичні вказівки побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц. С. П. Шкляр

Рекомендовано кафедрою архітектурного і ландшафтного проектування, протокол № 3 від 25.09.2012 р.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Ціль дисципліни:

- формування уявлення про суть кожного типу будівель і про основні тенденції їх розвитку.

Задачі дисципліни:

- ознайомлення студентів з актуальними проблемами в проектуванні житлових, громадських і промислових будівель і споруд;

- розгляд містобудівних вимог до об'єктів проектування, відповідно їх призначення, розташування та оточення;

- формування у студентів необхідних знань з нормативно-технічних вимог до різних типів будівель та споруд для їх практичного використання в архітектурному проектуванні;

- використання композиційних можливостей рішень як екстер'єру, так і інтер'єру при проектуванні житлових, громадських та промислових об'єктів.

Курс лекцій 4 модуля „**Типологія будівель і споруд**” є складовою частиною дисципліни „**Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування**”, розрахований на вивчення у 6 семестрі (3 курс). Цей модуль складається з трьох змістових модулів:

ЗМ 4.1. Основи проектування житлових будинків;

ЗМ 4.2. Основи проектування громадських будівель і споруд;

ЗМ 4.3. Основні принципи і прийоми планування й забудови промислових підприємств.

У відповідності із завданнями, поставленими перед дисципліною та враховуючи обсяг лекційного матеріалу, частину матеріалу (за вказівкою лектора) студенти проробляють самостійно за літературними джерелами, а також виконують три альбоми графічних завдань за тематикою трьох змістових модулів. Ці альбоми, доповнюючи конспекти лекцій, повинні стати допоміжним матеріалом для курсового та дипломного архітектурного проектування, а також сприяти якісному виконанню підсумкових тестів за тематикою цього модуля. Курс навчання закінчується іспитом.

У процесі освоєння курсу студенти мають отримати знання:

- про класифікацію і номенклатуру типів і видів будівель;
- про містобудівне значення тих чи інших типів будівель;
- про характерні морфологічні особливості різних типів житлових, громадських та промислових будівель і споруд;
- про вплив вимог санітарної гігієни та безпеки на архітектуру будівель та споруд;

- про кількісні та якісні параметри будівель і споруд, що відповідають сучасному рівню розвитку, матеріальним і культурним потребам та можливостям суспільства.

**Зміст та структура модуля 4 „Типологія будівель і споруд”
(2кредити/72години)**

Тема	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Змістовий модуль 4.1. „Основи проектування житлових будинків”				
Тема 1. „Цілі і завдання дисципліни. Житлові будинки”.	2	–	1	2
Тема 2. „Безліфтові житлові будинки”	2	–	1	2
Тема 3. „Багатоповерхові житлові будинки”	4	–	1	2
Всього Змістовий модуль 4.1.	8		3	6
Змістовий модуль 4.2. „Основи проектування громадських будівель і споруд”				
Тема 4. „Основи проектування громадських будівель і споруд”	2	–	1	1
Тема 5. „Комунікаційні зв’язки громадських будівель та комплексів”	2	–	1	1
Тема 6. „Будинки системи освіти, виховання та підготовки кадрів”	2	–	1	2
Тема 7. „Будинки видовищних та культурно-освітніх установ”	4	–	1	2
Тема 8. „Будинки і спорудження фізкультурно-оздоровчі і спортивні”	2	–	1	2
Тема 9. „Культові споруди і будівлі”	2	–	1	1
Тема 10. „Будинки і комплекси торгово-побутового обслуговування та громадського харчування”	2	–	1	2
Тема 11. „Будівлі НДІ, проектних і громадських організацій та керування”	2	–	1	2
Тема 12. „Транспортні будівлі і спорудження”	2	–	1	1
Тема 13. „Будівлі комунального господарства”	2	–	1	1
Всього Змістовий модуль 4.2.	22		10	15
Змістовий модуль 4.3. „Основні принципи і прийоми планування і забудови промислових підприємств”				
Тема 14. „Основні принципи планування й забудови промислових підприємств ”	1	–	1	2
Тема 15. „Типи промислових будівель і споруджень ”	1	–	1	2
Всього Змістовий модуль 4.3.	2		2	4
Всього	32			40
Всього годин	72			

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ МОДУЛЯ 4

„Типологія будівель та споруд”

за темами

ЛЕКЦІЯ П / П	ЗМІСТ ТЕМ
<i>Змістовий модуль 4.1. „ Основи проектування житлових будинків”</i>	
Лекція 1	<i>„Цілі і завдання дисципліни. Житлові будинки”.</i> Житлове середовище як об’єкт проектування. Основні фактори, що впливають на проектування житла. Класифікація житла. Основні типи житлових будинків. Квартира та її елементи.
Лекція 2	<i>„Безліфтові житлові будинки”</i> Індивідуальні житлові будинки та прийоми забудови цими будинками. Блоковані житлові будинки. Типи блок-квартир. Прийоми блокованої забудови. Безліфтові секційні житлові будинки. Типи секцій. Прийоми блокування секцій. Безліфтові галерейні й коридорні житлові будинки. Змішані структури безліфтових будинків.
Лекція 3	<i>„Багатоповерхові житлові будинки”</i> Спеціальні вимоги до багатоповерхових житлових будинків (містобудівні, демографічні, екологічні, вимоги до інсоляції та шумозахисту). Протипожежні вимоги. Класифікація багатоповерхових житлових будинків. Секційні житлові багатоповерхові будинки. Коридорні та галерейні будинки.
Лекція 4	<i>Продовження теми</i> Багатоповерхові житлові будинки на рельєфі. Терасні житлові будинки. Шумозахисні житлові будинки. Композиційні прийоми багатоповерхової житлової забудови. Багатофункціональні житлові будинки. Багатофункціональні житлові комплекси. Тимчасові житлові будинки.

Змістовий модуль 4.2. „Основи проектування громадських будівель і споруд”

Лекція 5	<p>«Основи проектування громадських будівель і споруд» Містобудівні та архітектурно-художні особливості проектування громадських будівель та споруд. Розміщення й композиційна роль громадських будинків. Класифікація громадських будівель. Функціональні основи проектування громадських будівель та споруд. Принципи функціональної організації внутрішнього простору. Групування приміщень. Функціональне зонування. Основні планувальні елементи громадських будинків.</p>
Лекція 6	<p>«Комунікаційні зв'язки громадських будівель і комплексів» Горизонтальні комунікації. Вертикальні комунікації. Пожежна безпека та евакуація людей із громадських будинків.</p>
Лекція 7	<p>„Будинки системи освіти, виховання і підготовки кадрів” Будинки дитячих дошкільних закладів. Їх розміщення у забудові. Архітектурно-планувальні та композиційні рішення будинків дитячих дошкільних закладів. Основні групи приміщень. Планування ділянки дитячих садків. Будинки навчальних закладів. Школи, їх розміщення у населених пунктах. Архітектурно-планувальні та композиційні рішення шкільних будинків. Планування шкільної ділянки. ВНЗ - планувальні й композиційні рішення в міській забудові. Архітектура вузівських будівель.</p>
Лекція 8	<p>„Будинки видовищних та культурно-освітніх установ” Кінотеатри. Їх основні типи та прийоми композиції. Об'ємно-планувальні рішення кінотеатрів. Театрально-концертні будівлі і споруди та їх розміщення в містобудівній забудові. Архітектурно-планувальні рішення театрів і концертних залів. Клуби та їх розміщення у населених пунктах. Архітектурно-планувальні та композиційні рішення клубів. Евакуація глядачів.</p>
Лекція 9	<p>Продовження теми Цирки та їх розміщення у містах. Архітектурно-планувальні та композиційні рішення цирків. Музеї. Їх розміщення в міській забудові. Принципи організації експозиції. Виставки, їх класифікація. Містобудівельне рішення виставкових територій. Принципи проектування виставкових будівель та організація експозицій.</p>
Лекція 10	<p>„Будинки і спорудження фізкультурно-оздоровчі і спортивні” Мережа й класифікація спортивних споруд. Відкриті площинні спортивні споруди. Стадіони. Криті спортивні споруди і будівлі. Плавальні басейни.</p>
Лекція 11	<p>„Культові споруди і будівлі” Об'ємно-планувальні та композиційні рішення християнських храмів (православних й католицьких). Планувальні прийоми будівництва мусульманських мечетей. Синагоги та їх розміщення.</p>
Лекція 12	<p>„Будинки і комплекси торгово-побутового обслуговування та громадського харчування” Будівлі підприємств роздрібної торгівлі. Універсами та універмаги. Криті ринки. Торгівельні центри. Будівлі підприємств громадського харчування. Будинки підприємств побутового обслуговування. Їх розміщення в міській забудові та об'ємно-планувальні рішення.</p>

<p>Лекція 13</p>	<p><i>„Будівлі НДІ, проектних, громадських організацій та керування”</i></p> <p>Будівлі науково-дослідних інститутів та їх об’ємно-планувальні й композиційні рішення. Будівлі органів керування, кредитування й громадських організацій. Архітектурно-планувальні прийоми їх розміщення в міській забудові.</p>
<p>Лекція 14</p>	<p><i>„Транспортні будівлі і спорудження”</i></p> <p>Споруди для пішоходів вуличного та поза вуличного громадського транспорту (надземні і підземні переходи, павільйони зупинок громадського транспорту, метрополітен). Автомобільні стоянки, гаражі. Вокзали всіх видів транспорту. Їх розміщення в населених пунктах. Перони різного призначення. Об’єднані, кооперовані вокзали. Спорудження для суспільного транспорту.</p>
<p>Лекція 15</p>	<p><i>„Будівлі комунального господарства”</i></p> <p>Основні принципи планування й забудови будівель комунального господарства. Об’ємно-планувальні особливості комунальних будівель різних типів.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>
<p><u>Змістовий модуль 4.3. „Основні принципи і прийоми планування й забудови промислових підприємств”</u></p>	
<p>Лекція 16</p>	<p><i>„Основні принципи планування й забудови промислових підприємств ”</i></p> <p>Основні принципи планування й забудови територій промислових підприємств. Об’ємно-планувальні особливості промислових будівель різних типів.</p> <p><i>„Типи промислових будівель і споруджень ”</i></p> <p>Одноповерхові виробничі будівлі. Двоповерхові виробничі будівлі. Багатоповерхові виробничі будівлі. Допоміжні будівлі промислових підприємств. Будівлі й спорудження сільськогосподарських підприємств.</p>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Найменування тем та питань, що виносяться для самостійної роботи	Кіль-ть годин	Форма звіту
Змістовий модуль 4.1. „ Основи проектування житлових будинків”		
Тема 1. „Цілі і завдання дисципліни. Житлові будинки”. 1.1. Житлове середовище як об’єкт проектування. 1.2. Основні фактори, що впливають на проектування житла. 1.3. Класифікація житла. Основні типи житлових будинків. 1.4. Квартира та її елементи.	3	альбом графічних завдань№1
Тема 2. „Безліфтові житлові будинки” 2.1 Індивідуальні житлові будинки. 2.2. Блоквані житлові будинки. 2.3. Безліфтові секційні житлові будинки. 2.4.Безліфтові галерейні,коридорні житлові будинки. 2.5. Змішані структури безліфтових будинків.	3	альбом графічних завдань№1
Тема 3. „Багатоповерхові житлові будинки” 3.1.Спеціальні вимоги до багатоповерхових житлових будинків. 3.2.Секційні житлові багатоповерхові будинки. 3.3. Коридорні та галерейні будинки. 3.4. Житлові будинки на рельєфі. 3.5. Шумозахисні житлові будинки. 3.6. Багатофункціональні житлові будинки. 3.7. Багатофункціональні житлові комплекси. 3.8. Тимчасові житла.	3	альбом графічних завдань№1
Всього Змістовий модуль 4.1.	9	
Змістовий модуль 4.2. „Основи проектування громадських будівель і споруд”		
Тема 4. „Основи проектування громадських будівель і споруд” 4.1.Містобудівні та архітектурно-художні особливості проектування. 4.2. Класифікація громадських будівель. 4.3. Функціональні основи проектування громадських будівель та споруд. 4.4. Основні планувальні елементи громадських будинків.	2	альбом графічних завдань№2
Тема 5. „Комунікаційні зв’язки громадських будівель та комплексів” 5.1. Горизонтальні комунікації. 5.2. Вертикальні комунікації. 5.3. Пожежна безпека та евакуація людей з будинків.	2	альбом графічних завдань№2
Тема 6. „Будинки системи освіти, виховання та підготовки кадрів” 6.1. Будинки дитячих дошкільних закладів. 6.2. Будинки навчальних закладів. 6.3. Вищі навчальні заклади.	3	альбом графічних завдань№2
Тема7. „Будинки видовищних та культурно-освітніх установ” 7.1. Кінотеатри. 7.2. Театральні-концертні будівлі і споруди. 7.3. Клуби. 7.4. Цирки. 7.5. Музеї. 7.6. Виставки.	3	альбом графічних завдань№2
Тема 8. „Будинки і спорудження фізкультурно-оздоровчі і спортивні” 8.1. Стадіони. 8.2. Криті спортивні споруди і будівлі. 8.3. Плавальні басейни.	3	альбом графічних завдань№2

Продовження табл.

Тема 9. „Культові споруди і будівлі” 9.1. Християнські храми (православні й католицькі). 9.2. Мусульманські мечеті. 9.3. Синагоги.	2	альбом графічних завдань№2
Тема 10. „Будинки і комплекси торгово-побутового обслуговування та громадського харчування” 10.1. Будівлі підприємств роздрібної торгівлі. 10.2. Універсами (супермаркети). 10.3. Універмаги. 10.4. Криті ринки. 10.5. Торгівельні центри. 10.6. Будівлі підприємств громадського харчування. 10.7. Будинки підприємств побутового обслуговування.	3	альбом графічних завдань№2
Тема 11. „Будівлі НДІ, проектних і громадських організацій та керування” 11.1. Будівлі науково-дослідних інститутів. 11.2. Будівлі органів керування, кредитування й громадських організацій.	3	альбом графічних завдань№2
Тема12. „Транспортні будівлі і спорудження” 12.1. Вокзали всіх видів транспорту. 12.2. Спорудження для суспільного транспорту.	2	альбом графічних завдань№2
Тема 13. „Будівлі комунального господарства”	2	альбом графічних завдань№2
Всього Змістовий модуль 4.2.	25	
Змістовий модуль 4.3. „Основні принципи і прийоми планування і забудови промислових підприємств”		
Тема 14. „Основні принципи планування й забудови промислових підприємств ” 14.1. Основні принципи планування й забудови територій промислових підприємств. 14.2. Об’ємно-планувальні особливості промислових будівель різних типів.	3	альбом графічних завдань№3
Тема 15. „Типи промислових будівель і споруджень ” 15.1. Одноповерхові виробничі будівлі. 15.2. Двоповерхові виробничі будівлі. 15.3. Багатоповерхові виробничі будівлі. 15.4. Допоміжні будівлі промислових підприємств. 15.5. Будівлі й спорудження сільськогосподарських підприємств.	3	альбом графічних завдань№3
Всього Змістовий модуль 4.3.	6	
Всього годин	40	

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Комплексні контрольні роботи, передбачені програмою навчальної дисципліни, розроблені за тематикою змістових модулів та відповідають обсягу лекційного матеріалу.

ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ ТА СТРУКТУРА ЗАЛКОВОГО КРЕДИТУ

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 4. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Альбом графічних завдань№1	15%
ЗМ 1.2. Альбом графічних завдань№2	40%
ЗМ 1.3. Альбом графічних завдань№3	5%
Підсумковий контроль за МОДУЛЕМ 4 (іспит)	40%
Всього за модулем 4	100%

У відповідності із завданнями, поставленими перед дисципліною та враховуючи обсяг лекційного матеріалу, частину матеріалу (за вказівкою лектора) студенти проробляють самостійно за літературними джерелами та виконують три альбоми графічних завдань за тематикою трьох змістових модулів. Ці альбоми, доповнюючи конспекти лекцій, повинні стати допоміжним матеріалом для курсового та дипломного проектування, а також сприяти якісному виконанню підсумкового контролю (іспит) за тематикою вищезначених змістових модулів.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. ДБН 360-92** «Планування та забудова міських та сільських поселень». – К.: Держбуд України, 2002.
2. ДБН А.2.2-1-2003 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (овнс) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд». – К.: Держбуд України, 2004.
3. ДБН А.2.2-3-2004 «Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва». – К.: Держбуд України, 2004.
4. Архітектура: Короткий словник-довідник / А. П. Мардер, Ю. М. Євреїнов, О. А. Пламеницький та ін.; за заг. ред. А. П. Мардера. – К.: Будівельник, 1995. – 335 с.
5. Гельфонд А. Л. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: учеб. пособие. – М.: Архитектура – С, 2006. – 280 с.
6. Гнідець Р. Архітектура українських церков. Конструкція і форма: навч. посібник. – Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка», 2007. – 140 с.
7. Данчак І. О., Лінда С. М. Проектування житлового середовища для потреб людей з обмеженими фізичними можливостями: навч. посібник. – Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка», 2002. – 132 с.
8. Змеул С. Г., Маханько Б. А. Архитектурная типология зданий и сооружений. – М.: Стройиздат, 1999. – 240 с.
9. Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд: навч. посібник. – Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. – 608 с.
10. Посацький Б. С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ-ХХІ ст.): монографія. – Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка», 2007. – 208 с.
11. Ю. М. Шкодовський, В. І. Каменський. Урбаністика: підручник. – Х.: ХНУБА, 2011. – 180 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до самостійної роботи студентів
з дисципліни

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ
АРХІТЕКТУРНОГО ПРОЕКТУВАННЯ»**

за модулем 4 «Типологія будівель і споруд»

*(для студентів 3 курсу денної форми навчання
за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура»
спеціальності «Містобудування»)*

Укладач **ДУДКА** Олена Миколаївна

Відповідальний за випуск *С. П. Шкляр*

За авторською редакцією

Комп'ютерний набір *О. М. Дудка*

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2012, поз. 50М

Підп. до друку 25.10.2012

Друк на різнографі.

Зам. №

Формат 60×84/16

Ум. друк. арк. 0,6

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011 р.